

سیاست و ملی‌گرایی در آذربایجان

چنگیز چاغلا
ترجمه جلیل یعقوب زاده فرد
تبریز: انتشارات ندای شمس، ۱۳۸۸
۱۶۸ ص. ۳۰۰۰۰ ریال.

سیاست و ملی‌گرایی در آذربایجان از جمله مضامینی است که جا دارد همانند بسیاری از دیگر مضامین مشابه در تاریخ تحولات جهان معاصر، موضوع یک بحث و بررسی تاریخی نیز باشد، به‌ویژه آن که پدیده‌ای است مرتبط با سرگذشت و سرنوشت هویت ایرانی در یک مقطع تاریخی ولی به دلیل نوع شکل‌گیری و شیوه طرح و بحث آن در ایران، به ندرت موضوع یک بحث و بررسی تاریخی بوده است؛ نحوه آشنایی ما ایرانیان با آن بیش از آن که از طریق شناسایی و دنبال کردن مباحث ادبی و تاریخی‌ای باشد که برخی از روشنفکران مسلمان قفقازی در سال‌های پیش از جنگ در پاره‌ای از نشریات ترک‌گرای عثمانی منتشر کردند، از جمله مقالات و نوشته‌های کسانی چون احمد آقاوگلو و حسین علی‌زاده در ترک‌پور دو که در این کتاب بدان‌ها توجه شده است، بیشتر حاصل آشنایی ما با نتیجه این مباحث و صورت عملیاتی و کاربردی آن بود؛ یعنی به صورت بخشی از بار و بنه تبلیغاتی ارتش عثمانی در حین لشکرکشی به خاک آذربایجان در سال‌های پایانی جنگ اول

جهانی و یک تلاش اولیه در شکل دادن به یک حرکت جدایی‌طلب در آن سامان که در این کتاب و پاره‌ای از دیگر آثار مشابه بدان اشاره نشده است.

دنباله بحث نیز به همین ترتیب، بیش از آن که حاصل آشنایی با صورت خاصی از این مقوله باشد که در سال‌های بعد از جنگ در چارچوب ملت‌سازی‌های حزب کمونیست روسیه در اقصی نقاط اتحاد جماهیر شوروی جریان پیدا کرد. از جمله در «آذربایجان» قفقاز در سال‌های بین دو جنگ - باز هم نتیجه آشنایی ما با صورت عملیاتی و کاربردی آن بود به صورت بخشی از بار و بنه تبلیغاتی ارتش سرخ شوروی در حین اشغال خاک آذربایجان در سال‌های پایانی جنگ دوم جهانی و یک تلاش ثانوی در شکل دادن به یک حرکت جدایی‌طلب در آن سامان به صورت حکومت فرقه دموکرات.

با این حال همان‌گونه که اشاره شد آن چه که ما بدان صورت خاص با آن آشنا شدیم مسبوق به نوعی نگاه جدید بود و شکل‌گیری یک مکتب فکری نو که به رغم اهمیت بالقوه آن و تأثیری که خواه ناخواه بر تحولات حوزه‌های ترک زبان ایران بر جای می‌گذاشت، جز به صورتی حاشیه‌ای و گذرا در جریان آن نبودیم.

بر خلاف بسیاری از مطالبی که در ایران امروز در این زمینه منتشر می‌شود که یا به گونه‌ای ادامه همان صور عملیاتی و کاربردی هستند و یا ضد حمله‌هایی در دفع این صور عملیاتی و کاربردی، کتاب سیاست و ملی‌گرایی در آذربایجان رساله‌ای علمی و تحقیقی است در بررسی زمینه‌های شکل‌گیری پدیده پدیده‌ای که در اصل در چارچوب مجموعه‌ای از تحولات اصلاح‌گرایانه مسلمان‌های روسیه تزاری شکل گرفت که در فصل دوم کتاب - «گسترش جنبش جدید گرای» (صص ۳۱-۵۱) - مورد بررسی قرار گرفته است.

در پی جا به جایی مرکز ثقل «جدیدیه» از امپراتوری روسیه به استانبول به دلیل استبداد سیاسی حاکم در روسیه که مجال برای رشد و تعالی این حرکت در آن حدود بر جای نگذاشت این حرکت «هویت‌طلب» که در آغاز بیشتر رنگ و روپویی فرهنگی داشت به تدریج و در پیوند با ترک‌گرایی ترکان جوان

عثمانی، صورتی سیاسی یافت که اگر چه در این کتاب بدان پرداخته نشده است ولی در پاره‌ای از دیگر بررسی‌ها کم و بیش مورد توجه بوده است.^۱

بسیاری از حوزه‌های جهان ترک و ترک زبان از این نگاه جدید تأثیر پذیرفتند، از جمله پاره‌ای از گروه‌ها و شخصیت‌های اصلاح‌طلب و متجدد حوزه‌های مسلمان نشین قفقاز که در هر دو مرحله این دگرگونی‌ها - جدیدیسم امپراتوری روسیه و ترک‌گرایی امپراتوری عثمانی - درگیر کار بودند. تحولات این حوزه که با تأثیرپذیری از پاره‌ای از دیگر آموزه‌های سیاسی زمانه چون لیبرالیسم و سوسیالیسم نیز توأم شد در فصل‌های سوم و چهارم این کتاب بررسی شده است. (صص ۵۷-۱۱۸).

اگر چه سیاست و ملی‌گرایی در آذربایجان پاره‌ای از مهم‌ترین مسائل و پرسش‌های مطرح‌رادر این حوزه مورد توجه ندارد - از جمله جغرافیای تاریخی و سیاسی و فرهنگی آذربایجان رادر سده‌های پیش از این دگرگونی و چگونگی و فاصله گرفتن گروه قابل توجهی از روشنفکران مسلمان قفقازی از یک هویت ایرانی به یک هویت ترکی در این دوره - ولی با این حال و در مقایسه با بسیاری از دیگر مطالبی که در این زمینه منتشر می‌شود، تحقیقی است علمی و هم‌تراز آثاری چون بررسی‌های سوبچوفسکی که یکی از آن‌ها نیز به زبان فارسی ترجمه و منتشر شده است.^۲

ک. ب

۱. جیکوب لاندو، پان‌ترکیسم، یک قرن تکاپوی الحاق‌گری، ترجمه حمید احمدی، (تهران: نشرنی، ۱۳۸۲).
۲. آذربایجان روسیه: شکل‌گیری هویت ملی در یک جامعه مسلمان. ترجمه کاظم فیروزمند، (تهران، نشر شادگان، ۱۳۸۱).

گزارش‌های سیاسی واشنگتن و یادداشت‌های زندان

اللهیار صالح

به کوشش ایرج افشار

با یاری پژمان فیروزبخش

تهران: انتشارات سخن، ۱۳۸۹

۴۱۴ ص. ۱۵۰۰۰۰ ریال.

در کنار بخش‌هایی از بیست و چند گزارش سیاسی در توصیف بازتاب تحولات ایران

در فاصلهٔ آبان ۱۳۳۱ تا مرداد ۱۳۳۲ که به دوران تصدی اللهیار صالح بر سفارت ایران در واشنگتن مربوط می‌شود، بخش اصلی این کتاب رارشته یادداشت‌های کوتاهی تشکیل می‌دهد از دوران دوم فعالیت‌های جبههٔ ملی از پاییز ۱۳۳۹ تا بهمن ۱۳۴۲.

اکثر گزارش‌های بخش اول (صص ۴۷-۱۳) به استثنای یکی از آن‌ها که از مجموعه‌ای دیگر در این مجموعه جای داده شده است (صص ۲۵۲-۳۴۵) به توصیف آراء و عقاید منعکس شده در رسانه‌های امریکایی اختصاصی دارد و در کنار آن اشارهای به فعالیت‌های سفارت در توضیح وضعیت و مواضع ایران و احیاناً رفع شبهات. در «یادداشت‌های روزانهٔ خانه و زندان» از شرح و بسط مباحث سیاسی آن دوره که از لحاظ تاریخ معاصر ایران دورهٔ مهمی است، اجتناب شده است و بازایل شدن بیش از پیش امیدواری‌های اولیه اگر هم در آغاز این یادداشت‌ها با تفصیل نسبتاً بیشتری به این‌گونه مسائل پرداخته می‌شد، با پیشامد حبس و سرکوب بعدی آن نیز کم و کمتر شد، ولی با این حال با توجه به کمبود اسناد و داده‌های لازم در این عرصه، همین اشارات گذرا نیز مغتنم است.

اللهیار صالح در این یادداشت‌ها در کنار ثبت پارهای از اطلاعات شخصی چون ناخوشی‌های گاه به گاه و دیدارهای خانوادگی، از مجموعه‌ای از دیدارهای سیاسی نیز یاد کرده است که از لحاظ روشن شدن تحركات سیاسی بخش رسمی جبههٔ ملی که حزب ایرانی‌ها در رأس آن قرار

داشتند. اهمیت دارد. این دیدارها هم جنبهٔ انفرادی و گروهی داشته‌اند و هم جنبه‌ای تشکیلاتی، از جمله جلسه‌های رهبری جبههٔ ملی که در این یادداشت‌ها علاوه بر زمان دیدار و ملاقات، از ترکیب اعضای حاضر در جلسات نیز تصویری به دست می‌آید.

اگر چه در دورهٔ زندان از دید و بازدیدهایی از آن دست خبری نیست و نکات ثبت شده نیز مختصر تر از پیش می‌شوند ولی همین اشارات کوتاه هم در کنار یکی دو یادداشت مفصل تر در مورد نکات مطرح شده در بازجویی‌ها (صص ۳۶۳-۳۵۴) برای تدقیق رخدادهای دورهٔ مورد بحث و به ویژه برخی از تلاش‌های مقامات حاکم برای گشودن باب مذاکره و مصالحه در خور توجه هستند.

بخش‌هایی از این دفاتر یادداشت در دسترس نبوده‌اند، از جمله مجلدات مربوط به رخدادهای اواسط اسفند ۳۹ تا اوایل مهرماه سال بعد و همچنین دفتر مربوط به ۲۵ دی تا اواسط بهمن ۱۳۴۱ که هر یک به جهاتی می‌توانستند یادداشت‌های مهمی باشند؛ بخش اول به جهت تقارن با دورهٔ اوج فعالیت‌های جبههٔ ملی دوم که در خلال آن رشته مذاکراتی با دولت شریف‌امامی به عمل آمد و به دنبال آن حوادثی چون یک تحصن بی‌حاصل در مجلس سنا، انتخابات دورهٔ بیستم مجلس شورای ملی، میتینگ جلالیه در اردیبهشت ۱۳۴۰ و افتادگی‌های بخش دوم که شاید از لحاظ روشن تر شدن گوشه‌هایی از زمینهٔ بحران موسوم به «وقایع اول بهمن ۱۳۴۰» می‌توانست در خور توجه باشد.

ک. ب

تابه خورشید به پرواز بَرَم

یادنامه دکتر حمید محامدی
به اهتمام کتایون مزدپور و هایده معیری
(محامدی)

تهران: کتاب روشن، ۱۳۸۹
۴۴۵ ص. مصور. با جلد شمیم: ۸۰۰۰۰، با
جلد گالینگور: ۹۰۰۰۰ ریال.

مجموعه‌ای است از گفتارهای پژوهشی به همراه چند مقاله دربارهٔ محامدی. این کتاب یادنامه‌ای است که در تجلیل از فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی حمید محامدی (۱۳۱۴ تا

۱۳۸۳) فراهم آمده است. محامدی دکترای خود را در زمینهٔ زبان‌ها و تمدن‌های خاور نزدیک از دانشگاه هاروارد گرفته بود و سال‌ها در ایران و امریکا به کارهای پژوهشی اشتغال داشت. به نوشتهٔ دکتر محمد تقی راشد محصل، استاد فرهنگ و زبان‌های باستانی، دکتر محامدی بیشتر نظرها و پژوهش‌های خود را به صورت مقاله انتشار داده است و مقاله‌ها بیشتر در زمینهٔ زبان‌ها و فرهنگ ایران باستان و گویش‌های ایرانی، یعنی تخصص اصلی اوست. هر چند در نوشته‌های او جامعیت و شمولی مشاهده می‌شود که نتیجه مطالعات ادبی، اجتماعی و سیاسی او در طول زندگی است. به زبان فارسی و انگلیسی مقاله می‌نوشت. نثر او در هر دو زبان از روانی و شیوایی برخوردار بود.

گیتی شکری که شاگرد وی بوده است دربارهٔ روش تدریس و جدیت وی در کار آموزش در مقاله «استادم، حمید» در همین کتاب سخن گفته است.

دورساله در فتوت / مهران افشاری؛ بررسی تطبیقی آخرت‌شناسی زرتشتی و اسلامی / سید مجتبی آقایی؛ روزگار زن ایزدپرستی / هایده معیری (محامدی)؛ دربارهٔ زندیق / علی حصوری؛ مروری بر زندگی و خدمات ارباب کیخسرو شاهرخ / امیررضا فروزان یزدانی
برخی از گفتارهای پژوهشی این مجموعه است. همچنین غیر از دو مقاله‌ای که در آغاز به آن اشاره شد، مقاله‌هایی از همایون کاتوزیان، امیر پیشداد، و اکبر افسری نیز دربارهٔ محامدی در کتاب آورده شده است.

ف. ا

تاریخ اندیشه سیاسی در اسلام

پاتریشیا کرون

ترجمه مسعود جعفری

تهران: سخن، ۱۳۸۹

۷۵۴ ص. ۱۸۵۰۰۰ ریال.

مترجم مدتی در زمینه‌های مختلف مطالعاتی با مؤلف همکاری کرده و در همین زمان این کتاب را نیز ترجمه کرده است. از همین رو امکان داشته است تا مسائل و مشکلاتی را که در ترجمه با آن‌ها مواجه می‌شده با مؤلف در میان بگذارد و در حل آن‌ها از او کمک بخواهد. مؤلف کتاب در پیشگفتاری که بر ترجمه فارسی کتاب نوشته است اشاره کرده است که مترجم برخی لغزش‌ها و اشتباهات مؤلف را اصلاح کرده و چند نکته که در متن اصلی مبهم بوده، در ترجمه فارسی به گونه‌ای مشروح‌تر توضیح داده شده. به گفته وی از این رو ترجمه فارسی کتاب عملاً از متن انگلیسی پیراسته‌تر است.

۱. ف

دوبیتی‌های باباطاهر عریان

فارسی - فرانسه

ترجمه مهشید مشیری

تهران: سروش، ۱۳۸۹

۷۰ ص. ۲۰۰۰۰۰ ریال.

بابا طاهر عارف و شاعر سده پنجم است و شهرت وی به علت دوبیتی‌هایی است که منسوب به او است. زندگی و شخصیت باباطاهر در حاله‌ای از افسانه و کرامات پوشیده شده است که شناخت حقیقت زندگی او را بسیار دشوار می‌کند. درباره دوبیتی‌های منسوب به باباطاهر پژوهشگران عقیده دارند که این شعرها به احتمال قوی در زمان‌های مختلف سروده شده و از شاعران مختلف است. همچنین بسیاری نیز کوشیده‌اند تا شعرهای او یا شعرهای منسوب به او را به گویش محلی یا زبان خود قرائت کنند.

تا سال ۱۳۰۶ تعداد نسبتاً کمی از شعرهای او، بیشتر در تذکره‌های سده‌های دوازدهم و سیزدهم در دست بود. بر اثر تحقیقات هواری در سال ۱۳۰۳، ۵۹ دوبیتی و در سال ۱۳۲۶، ۲۸ دوبیتی دیگر و یک غزل گردآوری شد. حسن وحید دستگردی مدیر مجله (مغان) در سال ۱۳۰۶ دیوانی از باباطاهر شامل ۲۹۶ دوبیتی و چهار غزل به طبع رساند. شعرهای باباطاهر به دلیل سادگی و لطافت بیان مورد توجه خوانندگان قرار گرفته‌اند و

برخی از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل به کار برده می‌شوند.

دکتر مهشید مشیری یکصد دوبیتی از شعرهای باباطاهر را به همراه ترجمه فرانسوی آن‌ها در کتاب دوبیتی‌های باباطاهر عریان ارائه کرده است. وی در مقدمه کتاب یادآور شده است ترجمه این دوبیتی‌ها با توجه به نتایج «نظریه ترجمه‌پذیری شعر» که هم‌اکنون سرگرم بسط آن است صورت گرفته است.

برای آشنایی خوانندگان سه رباعی با ترجمه فرانسه آن‌ها نقل می‌شود.

مُو اُون بحرم که در ظرف اومدستم
مُو اُون نقطه که در حرف اومدستم
به هر اَلْفی اَلْفِ قَدی بر اُو
اَلْفِ قَدَم که در اَلْف اومدستم

je suis le mer apparue dans la
cuvette, Je suis la même

Je suis le point apparu sur la lettre,
je suis le même

A chaque millénaire, il y a un génie
qui apparaît

Je suis le génie de ce millénaire
je suis, le même

نسیمی کز بُن اُون کاکل آيو
مُوپه خوشتر ز بوی سنبل آيو
چو شو گيرم خيالت را در آغوش
سحر از بسترم بوی گل آيو

La brise qui vient de cette tress-là
Me plaît mieux que l'odeur des lilas
Comme je passe la nuit en rêvant de toi
Au matin mes draps fleurent de lilas

شو تاریک و سنگستون و مومست
قدح از دست موفتاد و نشکست
نگهدارنده اش نیکو نگه داشت
و گرنه صد قدح نفتاده بشکست

Une nuit obscure je fus enivré
gobelet, à la main
Le gobelet tomba sur le sol pierreux,
restant sauf et sain
C'est Seigneur qui le protégea et
vita qu'il ne se brise
Sinon cent Carafes sont déjà sans
Quitter la main

دخ

•••

آن چه گفتیم جملگی احوال توست

در آمدی بر بررسی مفاهیم روان شناختی
در آثار مولوی
احمد کتابی
تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات
فرهنگی، ۱۳۸۹
۲۰۰ ص. ۴۰۰۰۰ ریال.

در بین سخنوران بزرگ ایران زمین، مولانا جلال الدین محمد بلخی به ابعاد گوناگون رفتار انسان - به ویژه جنبه های روانی آن - عنایت ویژه ای مبذول داشته است. در این میان، ژرف نگری و نازک اندیشی او در ارائه پیچیدگی ها و تضادهای روح آدمی و تلاش وی برای راهیابی به زوایای تاریک و پنهان شخصیت انسان واقعا شگفت انگیز و خارق العاده است.

کتاب حاضر که عنوان اصلی آن بر گرفته از یکی از ابیات مثنوی است به منظور شناسایی و تحلیل جنبه های روان شناختی آثار مولانا فراهم آمده است. در نخستین بخش کتاب انعکاس یازده مفهوم روان شناسی از جمله: فراق کنی، دلیل تراشی (توجیه)، خود فریبی، ناخود آگاهی، والایش (نصیحه)، روان کاوی و بعضی انحرافات جنسی در مثنوی، مخصوصاً در حکایت های تخیلی آن،

ردیابی و بررسی شده است. در دومین بخش، مفاهیم نفس اماره، لوامه و مطمئنه که از مفاهیم های بسیار رایج و متواتر در حوزه های معرفه النفس، اخلاق و عرفان اسلامی است با مفاهیم نهاد، خود و فراخود در روان شناسی جدید مورد مقایسه و تطبیق قرار گرفته و سپس به جست و جوی آن ها در آثار مولوی پرداخته شده است. افزون بر آن مفهوم نفس به طور اعم و ترکیبات اضافی و وصفی متعدد آن و نیز تعبیرات ایمانی و کنایی و تمثیل ها و تشبیه های مربوط به آن، با ذکر شواهد مثال کافی بررسی شده است.

بی گمان، شاخص ترین مزیت این پژوهش انصاف و اعتدال آن در مقام مقایسه نظریات روان شناختی مولوی با مفاهیم نوین روان شناسی است. مؤلف هرگز در صدد القای این نظر که اندیشه های مولانا طابق النعل بالنعل با نظریات جدید هماهنگی دارد نیست، بلکه صرفاً در جست و جوی نقاط مشترک و مشابه میان آن هاست.

آن چه واقع گرایی نویسنده را در این زمینه بیشتر آشکار می کند اجتناب از اظهار نظرهای مطلق و قاطعانه و اصرار بر استفاده از کلمات و تعابیری نظیر «احتمالاً»، «شاید»، «با مسامحه»، «تا حدودی» و... است.

شیوه پژوهش در این کتاب به این ترتیب است که نخست مؤلف با مراجعه به متون روان شناسی تعریف یا توضیح مختصری از مفاهیم روان شناختی مورد نظر ارائه کرده و سپس به استناد شواهد مستخرج از آثار مولانا از طریق مقایسه و تطبیق به بررسی و تحلیل وجوه اشتراک و تشابه آن ها پرداخته است. از این رو، به نظر می رسد که شیوه

پژوهش (متدولوژی) مناسبی برای نیل به مقصود اتخاذ شده است. مستند بودن اثر و امانت داری مؤلف در ذکر دقیق منابع و ارائه نشانی کامل برای هر شاهد مثال از نقاط قوت دیگر کتاب است، تا آن جا که شاید مطلب یا نکته ای را نتوان یافت که فاقد مأخذ یا منبع باشد یا بیتی را نتوان پیدا کرد که محل وقوع آن در مثنوی یا سایر متون به دقت مشخص نشده باشد. وجود نمایه (ایندکس) در پایان کتاب هم از جنبه های مثبت کتاب است که برای خواننده جست و جو را آسان می کند. همچنین، ذکر منابعی که قبلاً در این زمینه تحقیق کرده اند، مزیت شایان ذکر دیگر است. کما این که مؤلف از کتاب فرویدیسم با انتشار های به ادبیات و عرفان اثر شادروان دکتر امیر حسین آریانپور، میناگر عشق... اثر کریم زمانی، با پیر بلخ اثر محمد جعفر مصفا و دیگران با حق شناسی و امانت داری یاد کرده است. هر چند نویسنده به عنوان پژوهشگری ایرانی با پیشینه غنی فرهنگی، بالطبع هنگام مواجهه با آموزه های روان شناسی نوین به دنبال موارد مشابه در آثار کلاسیک ادبیات فارسی می گردد، اما شاید بی مناسبت نبود اگر، لاقلاً در بعضی موارد، به تفاوت ها و وجوه افتراق نظریات هم اشاره می شد. گویان که در بادی امر به نظر می رسد تلقی فروید و مولوی از انسان تفاوت های بنیادی دارد. شاید مراجعه به آثار فرویدی های جدید نظر یونگ و آدلر می توانست به غنای این اثر کمک کند و جنبه های اجتماعی و فرهنگی را که از نظر فروید مغفول مانده است بهتر بنمایاند که این احتمالاً با مذاق مولوی هم سازگار تر است. شایان ذکر است که در بعضی از مباحث کتاب، از جمله فراق کنی، شمار شواهد مورد استناد از حد لازم فراتر رفته و به گونه ای اطناب منجر شده است. شاید بهتر بود که تنها به ذکر شواهد برجسته و مهم اکتفا می شد و در مورد شواهد دیگر در صورت تشخیص ضرورت ذکر، این شواهد به پی نوشت منتقل می گردید. افزون بر این، کتاب از نظر شکلی و صوری نیز ایراداتی دارد: نوع قلم های مورد استفاده و اندازه آن ها و فاصله سطور نیاز به اصلاح دارند و نیز در چندین صفحه، سطر آخر پانویس محو یا کمرنگ شده است. بدیهی است که ایرادات یاد شده، از ارجمندی و منزلت کتاب، به عنوان یک اثر بدیع و اصیل، نمی کاهد. این پژوهش فرصتی فراهم می آورد تا بر اساس آن بتوان مفاهیم نوین

روان‌شناسی را با استفاده از حکایات تمثیلی ادبیات کلاسیک این مرز و بوم بررسی کرد و آموزش داد - شیوه‌ای که امروزه به آموزش روایی (Narrative Learning) شهرت یافته است. گزارش این مواجهه و بازخوانی مثنوی و سایر آثار مولانا از این منظر تلاشی مغتنم و قابل تحسین است و جای آن دارد که در مورد عارفان و سخنوران دیگری نظیر عطار و ناصر خسرو هم اعمال شود.

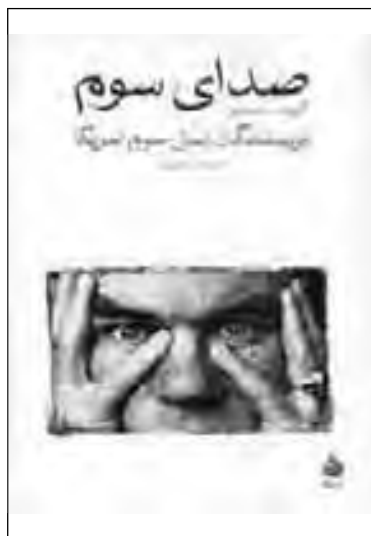
علیرضا منجمی

صدای سوم

گزیده داستان‌های نویسندگان نسل سوم آمریکا
ترجمه احمد اخوت
تهران: نشر ماهی، ۱۳۸۹
۲۶۰ ص. ۵۵۰۰۰ ریال.

در آمریکا داستان کوتاه سه نسل را پشت سر گذاشته است: نسل نخست پیشگامان داستان‌اند، کسانی مانند ال‌ن پو و ناتانیل هاتورن. کار عمده این‌ها عبارت بود از معرفی این نوع ادبی جدید، فرموله کردن مبانی داستان کوتاه و مرزبندی‌های آن با رمان. نسل دوم در برگیرنده داستان‌نویسانی است مانند همینگوی و فاکتر، کسانی که نویسندگی را به ج‌د‌آز سال‌های ۱۹۲۰ آغاز کردند. در این نسل تأکید عمده بر نوآوری‌های تکنیکی، شکستن زمان خطی، تأکید بسیار بر شخصیت‌پردازی، خلق شخصیت‌های قدر و توجه به مضامین استعاری است (موضوعاتی مانند مرگ و زندگی، مبارزه، پوچی). معمولاً داستان‌نویسانی را جزو نسل

اخوت در گفتار بعدی کتاب به داستان‌نویسی در آمریکا پرداخته و از دوره‌های آن، نشریات داستانی و ویژگی‌های دیگر سخن گفته است. در این گفتار بر تأثیر ویژگی‌های جامعه غرب بر داستان و داستان‌نویسی اشاره شده است. به نوشته او بیشتر داستان‌های امروز را بهتر است فناوری کلامی فرمولی بخوانیم تا داستان مدرن. وی از «ترم‌افزار» داستان‌نویسی سخن می‌گوید که دانشگاه شیکاگو آن را ابداع کرده که در آن صدها وضعیت آغاز، شخصیت‌های متفاوت و شکل‌های مختلف گسترش یافته را در اختیار نویسنده می‌گذارد. گفتار بعدی نیز از بار تلمی است که بخشی از آن را در آغاز این گفتار آوردیم.

اخوت یادآور شده هدف وی از گزینش و ترجمه داستان‌های این کتاب ترسیم‌شمایی از آن طیف داستان‌نویسان نسل سوم آمریکا است که معمولاً با کسانی مانند آن بی‌تی و ری‌موند کارور آغاز می‌شود که به رغم تفاوت‌های ظاهری همه دارای یک «صدا» هستند، صدایی در تقابل با و متمایز از داستان‌نویسان گذشته این سرزمین که چیزهایی از استاد چخوف را به یادمان می‌آورند. به گفته وی در صدای سوم شاهد احیای امروزین کار آن داستان‌نویس ارجمند روس هستیم که داستان تکنیک زده آن را فراموش کرده است. در این کتاب داستان‌هایی از آن بی‌تی، ری‌موند کارور، توماس ولف، دونالد بار تلمی، رابرت کوور، مری رایبسون، ادیت پرلمن، جیسون براون، پیم اولمان، امی همپل، توماس بیتز و لور سیگال آورده شده است. بر چند داستان نقدی هم نوشته شده است. ف.ا.

سوم می‌دانند که با داستان‌نویسی سنتی نسل اول مرزبندی قاطع دارند و می‌کوشند خود را از نفوذ داستان‌نویسان نسل دوم بیرون آورند. بیش‌تر این‌ها از میانه دهه هفتاد سده بیستم به دنیای نویسنده‌گی پا گذاشته‌اند مثل جان آپدایک، جان چیور، ری‌موند کارور و توماس ولف. آن‌چه ذکر شد بخشی از نوشته دونالد بار تلمی است در مقاله «داستان کوتاه امروز» که در واقع سخنرانی وی در سال ۱۹۸۵ بوده است. کتاب صدای سوم حاوی داستان‌هایی کوتاه از چند نویسنده آمریکایی از نسل سوم است که احمد اخوت آن‌ها را گزینش و ترجمه کرده است. در آغاز کتاب گفتاری با عنوان «داستان» آورده شده که سخنرانی‌ای از پل آستر است. متنی کوتاه اما ظریف و نکته‌سنجانه که به ضرورت داستان در زندگی می‌پردازد. احمد

مژده به مشترکان جهان کتاب

کتابفروشی نشر مثلث

کتاب‌ها و محصولات فرهنگی خود را با تخفیف ویژه به مشترکان «جهان کتاب» عرضه می‌کند!

تجربش. میدان قدس. خیابان دربند. پلاک ۴۴. تلفن: ۲۲۷۰۹۹۳۷

www.mosallas.ir